

संस्कृतभारती (उत्तर-तमिळनाडु)

गीतासोपान/दीक्षा/भाषाप्रवेश-प्रथमभाग-परीक्षा जूलै -2016

नाम - _____

अड्का: 100

Full Name in English
.....

Expansion of initials:

दिनाड्कः - _____

कालावधि:- होरात्रयम्

शिक्षण-केन्द्रम् - _____

दूरवाणीसंख्या - _____

मुख्यसूचना –उत्तराणि उत्तर-पत्रे लिखत ।

अ) उचित-विभक्ति-रूपाणि उपयुज्य रिक्तस्थानानि पूर्यत । (पञ्चानाम)

5

१. हृषी (हरि) भक्तिः रोचते ।
२. तस्य पितुः (पितृ) नाम गोपालः।
३. क्रोधान् (क्रोध) मोहः सञ्चायते ।
४. महिला नदीः (नदी) जलम् आनयति । or नदीमः
५. सिंहाः भूजाशालापांगशाला (वसन्ति) ।
६. माता (अस्मद्) मधुरं ददाति । भृंगः / आंबाष्ठाः / अरमन्त्रयम्
७. अम्बा (छुरिका) फलं कर्तयति । छुरिकाः
८. लता (भगिनी) सह मन्दिरं गतवती । अग्निः
९. मन्दिरे मित्रं (गुरु) दृष्टवा नतवान् । गुरुः
१०. देशस्य परिपालनं (अस्मद्) धर्मः अस्ति । अद्भाक्

आ) रेखाङ्कितपदानाम् आधारेण प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

5

१. पञ्च वादने सुर्योदयः भवति । कृदा॑
२. सः ज्ञानार्थं संस्कृतं पठति । किमर्थं
३. वृक्षात् वानराः कूर्दन्ते । कुतः
४. औषधं तिक्तम् अस्ति । कृथम्
५. राजा पञ्चरे शुकं पालयति । कृत्र

इ) निर्देशानुसारं परिवर्तनं कृत्वा वाक्यं लिखत । (अष्टानाम्)

8

१. बालिका चित्रं पश्यति । भोजनम् खादति । (क्स्वा) ६ षट् वा
२. सीता क्षोकं वदति । (भूतकाले) अबद्वत्
३. त्वं मन्दिरं गच्छसि । (भविष्यत्काले) गमिष्यपसि
४. बालिका: भोजनशालां गच्छन्ति । (खाद् - तुमुन्) खादित्
५. वयं चलनचित्रं पश्यामः । (भविष्यत्काले) द्रुक्ष्यामः
६. माता वस्त्रं प्रक्षालयति । पाकं करोति । (ल्यप्) प्रक्षालय
७. सः वनं गच्छति । (बहुवचने) ते वनं गच्छन्ति
८. गुरुभ्यः नमः । (एकवचनने) रुद्रै नमः
९. सः वानरं दृष्टवान् । (वर्तमानकाले) पृथ्यति
१०. अम्बा कार्यं अकरोत् । ('स्म' - प्रयोगः) करोति रम्

इ) उचितानि अव्ययानि प्रयुज्य वाक्यानि पुनः लिखत ।

5

(यदा/तदा; यत्र/तत्र; यतः/अतः; यद्यपि /तथापि; यथा/तथा)

१. सत्यं अस्ति । जयः भवति । पत्र - तत्र
२. विरामः अस्ति । बालकाः क्रीडन्ति । प्रदा - तदा
३. माता करोति । पुत्री अनुकरोति । अप्या - तच्चा
४. वृष्टिः भवति । छत्रं स्वीकरोमि । अतः
५. अधिका वृष्टिः अस्ति । मार्गे बालकाः क्रीडन्ति । पद्यपि - तथापि

उ) (i) समानार्थकानि पदानि लिखत ।

3

पिता = जनकः

सूर्यः = आस्तकरः

जलम् = वाशि

(ii) विलोमार्थकानि पदानि लिखत ।

3

उच्चैः X मन्दम् शीघ्रम् X शान् हस्वः X दीर्घः

Jul 2016

अ) द्वयोः धातुरूपाणि लिखत

१. चल् (लङ्-भूतकालः)
२. हस् (लट्-वर्तमानकालः)
३. पठ् (लृट्-भविष्यत्कालः)
४. पृच्छ् (लोट्-आज्ञा/प्रेरणा)

6.20 -	पञ्चाधिक सपाद वडवादनम्
4.45 -	पादोन - पञ्चवादनम्
10.15 -	सपाद - देवावादनम्
5.50 -	पञ्चाधिक - पादोन पइवादनम्
7.30 -	साध्य - सप्तवादनम्
86 -	वडवीणि :
39 -	नवशिंशान
98 -	अष्टनवनि : ⁵
200 -	द्विशतम्
42 -	द्विद्वार्यत्वार्हिंशान

(ii) सङ्ख्यावाचक-पदानि लिखत ।

- (१) 86 (२) 39 (३) 98 (४) 200 (५) 42

अ) रेखांडिकतपदं परिवर्त्य वाक्यं शुद्धं कुरुत । (पञ्चानाम्)

10

१) वानराः खादति ।	खादति
२) वयं क्षोकं पठत ।	पठामः
३) त्वं शीत्रं पठतु ।	पठ
४) अहं चमसेन खादसि ।	खादामि
५) त्वं गच्छानि ।	गच्छ
६) ते मन्दिरं पश्यति ।	पश्यति
७) श्वः मातुलः आगच्छति ।	आगच्छति
८) ह्यः मन्दिरे पूजा भविष्यति ।	अभवन्
९) पूर्वं मार्गेषु अधिकाः वृक्षाः आसीत् ।	आसान्
१०) ताः नाटकम् अपश्यत् ।	अपश्यत्

ल) आवरणात् उचित्रपदं चित्वा सम्भाषणं पूरयत

10

(क्रीणीमः, धन्यवादः, मास्तु, वस्त्रयन्ति, बहवः, गच्छतु, सन्ति, स्वागतम्, साहाय्यं करोमि, जानामि)

रमेशः - नलिनि भगिनि । अत्र चेन्नै-नगरे वस्त्रापणाः कुत्र सन्ति ?

नलिनी - भवान् त्यागरायनगर-वस्त्र-विपणिं जापतु ।

तत्र लक्ष्मीः वस्त्रापणाः सन्ति । तत्र क्रीणातु । वयम् अपि तत्रैव क्रीपीभिः

रमेशः - अहम् तत् स्थानं सम्यक् न जानामि ।

नलिनी - अहं साठाघ्यं करोमि ।

रमेशः - बहवः मार्गपार्श्वे क्रीणन्ति खलु ।

नलिनी - मार्गपार्श्वे क्रयणं मास्तु । केचन विक्रयिका: व्यापकिति

रमेशः - अस्तु नलिनि दृष्टपवाक् ।

नलिनी - स्वाहातम्

ए) अनुच्छेदं पठित्वा उत्तरं लिखत ।

(१)

काशी एकं प्राचीनं नगरम् अस्ति । जनाः एतत् नगरं वाराणसी नगरम् इति अपि कथयन्ति ।
 तत्र विश्वप्रसिद्धं विश्वनाथमन्दिरम् अस्ति । प्रतिदिनं बहवः भक्ताः अत्र विश्वनाथस्य दर्शनाय (३)
 आगच्छन्ति) वैदेशिकाः पर्यटकाः अपि भ्रमणाय, विश्वनाथदर्शनाय, गड्गादर्शनाय, शिक्षायै
 अनुसन्धानाय च काशीम् आगच्छन्ति । भक्ताः, साधकाः, दार्शनिकाः च ये काशीम् आगच्छन्ति ते
 सर्वप्रथमं गड्गास्त्रानं कुर्वन्ति । गड्गास्त्रानं कृत्वा ते शरीरेण पवित्राः भवन्ति । अनन्तरं ते
 विश्वनाथस्य दर्शनाय विश्वनाथमन्दिरं प्रविशन्ति । सर्वे "ॐ नमः शिवाय" इति उक्तवा शिवलिङ्गं
 स्पृशन्ति ।

1. काशी नगरस्य अन्यत् नाम किं ?

1

2. तत्र किं प्रसिद्धं अस्ति ?

1

3. तत्र के आगच्छन्ति ? द्रौष्टुं, अमिंतुं, अष्टुं साध्यचितुं

1

4. किमर्थम् आगच्छन्ति ? -तुमुन्-प्रत्ययम् उपयुज्य उत्तरं ददातु ।

1

5. कस्मात् परं विश्वनाथमन्दिरं प्रविशन्ति ? प्राद्युग्मानाम् परं

1

6. "देहेन" इत्यस्य पर्यायपदम् अनुच्छेदे किम् अस्ति ? शृणु ।

1

ऐ) किमपि एकं सुभाषितं पूरयत ॥

4

विद्या ददाति विनयं विनयाद्याति पात्रताम् ।

पात्रत्वाद्वन्माप्नोति दृष्टाद्यम् ततः सुख्यम् ॥

अथवा

हस्तस्य भूषणं दानं सत्यं वृष्टिं भूषणं ।

श्रोत्रस्य भूषणं दासं भूषणैः किं वृष्टिं जनम् ॥

ओ) अधो दत्तानि पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । (पञ्चानाम्)

5

१) हरिणा २) सर्वत्र ३) अस्माकम् ४) तस्मात् ५) महां ६) इति
७) नदीनाम्

औ) एकं शीर्षकम् अधिकृत्य पञ्च वाक्यानि लिखत ।

5

१. मम कुटुम्बम् ।
२. मम जीवने संस्कृतस्य महत्वम् ।
३. सम्भाषण-शिविरम् ।

इ) एतेषां विभक्तिरूपाणि लिखत ।

12

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहोवचनम्
प्रथमा (नदी)	नदी	नद्या	नद्यः
द्वितीया (लता)	लताम्	लते	लताः
तृतीया (बालक)	बालक्ला	बालकाम्याम्	बालकः
चतुर्थी (छात्र)	छात्राप	छात्राम्याम्	छात्रैष्यः
पञ्चमी (पर्वत)	पर्वतान्	पर्वताम्याम्	पर्वतैष्यः
षष्ठी (देव)	देवस्य	देवपौ	देवानाम्
सप्तमी (गृह)	गृहै	गृहपौ	गृहैष्य
सम्बोधन-प्रथमा (देव)	है देव	है देवा	है देवाः

- शुभम् -

- १) हरिणा विद्यात्पौ गत्यते ।
- २) वाऽः सर्वत्र अस्ति ।
- ३) अस्माकं देवस्य नाम भास्तम् अस्ति ।
- ४) मम पुरातकं स्मृते अस्ति । न रूपान् आनयतु ।
- ५) महां मधुरं रोचते ।
- ६) "सर्वं क्व" इति शास्त्रं बोधयति ।
- ७) नदीनाम् उत्तमा पवित्रा च गाङ्गा अस्ति ।

अचलम्

अचलः

अचलम्

अचलताम्

अचलतम्

अचलवाव

अचलन्

अचलम्

अचलमाम्

हस्ति

हस्ति

हसामि

हस्तः

हसिष्यः

हसावः

हसन्ति

हसप

हसामः

पठिष्यति

पठिष्यसि

पठिष्यामि

पठिष्यतः

पठिष्यतः

पठिष्यावः

पठिष्यन्ति

पठिष्यन्

पठिष्यामः

पूर्णता

पूर्णता

पूर्णानि

पूर्णताम्

पूर्णतम्

पूर्णाव

पूर्णता

पूर्णता

पूर्णाम्